

Bestämning och identifiering av bakterien *Clostridium perfringens*. Koloniräkningsteknik.

1 Metodreferenser och avvikelser

ISO 7937:2004

(SC 37 °C/20 h ingjutning, nitrat-motilitet-agar 37 °C/24 h och laktos-gelatin-agar 37 °C/48 h eller API 20A/API Rapid ID 32A)

- 1) Av typiska kolonier odlas alltid renodlingar på blodagar för konfirmeringstester.
- 2) Rör med laktos-gelatin-agar avläses inte efter 24 h inkubering, utan endast efter 48 h inkubering.
- 3) Bestämningsgränsen räknas med en större odlingsvolym för bland annat prover av köttbenmjöl.

2 Metodens syfte och tillämpningsområde

För livsmedel, foder och organiska gödselfabrikat.

3 Definition(er)

Clostridium perfringens är en allmän matförgiftningsbakterie. *C. perfringens* förekommer allmänt i jordmånen och i tarmkanalen hos människor och djur.

C. perfringens är en orörlig, grampositiv, anaerob, sporbildande 4 – 6 µm lång stavbakterie. Bakterien växer i rätt stora (1 – 4 mm efter 24 timmars inkubering), runda, regelbundet formade och jämna kolonier. *C. perfringens* är i allmänhet hemolytiska, hydrolyserar gelatin, reducerar nitrat och producerar syra och gas av laktos.

4 Princip

Provet odlas med ingjutningsmetoden på SC-agar. På plattorna gjuts ännu ett ytskikt av samma agar. Plattorna inkuberas anaerobt vid 37 °C / 20 ± 2 h. De typiska kolonierna räknas och konfirmeras biokemiskt.

Bestämning och identifiering av bakterien *Clostridium perfringens*. Koloniräkningsteknik.

5 Eventuella felkällor

Det blir svårare att räkna antalet kolonier om kolonierna sprider sig på SC-agar och agaren därför svartnar.

Ett prov som ska analyseras får inte frysas, eftersom vegetativa *C. perfringens* bakterieceller inte klarar nerfrysning bra. Dock anländer en del prover av foder- och gödselindustri till laboratoriet av praktiska skäl.

Provet ska odlas utan dröjsmål eftersom *C. perfringens* är en anaerob bakterie och känslig för syre.

6 Arbetssäkerhet

Vid arbete i ett mikrobiologiskt laboratorium iaktas verksamhetsbeskrivning LAB 223. Reagenserna för testserien API Rapid 32A tillsätts och remsorna avläses i drag-skåp/laminarskåp.

7 Utrustning och redskap

1. Mikrobiologisk basutrustning
2. Stomacher homogenisator och sterila Stomacher-400 påsar
3. Anaeroba kärl, gasgeneratorer och anaeroba indikatorer
4. Värmeskåp 37 ± 1 °C
5. Mikroskop
6. Dragskåp eller laminarskåp

8 Substrat och reagenser

1. Sulfit-cykloserin-agar (SC), t.ex. à 200 ml
2. Peptonsaltlösning, pepton 0,1 %, salt 0,85 % (PEPSU), om inget annat föreskrivs i verksamhetsbeskrivning LAB 728
3. Nöt- eller fårblodagar på knottriga plattor
4. Rör med nitrat-motilitet-agar
5. Rör med laktos-gelatin-agar
6. D-cykloserinlösning
7. 0,4 % sulfanilsyra i 15 % ättiksyra (NIT A-reagens)
8. 5-amino-2-naftalensulfonsyra (5-2-ANSA) i 15 % ättiksyra (NIT B-reagens)
9. Zinkpulver
10. Gram-färger
11. API 20A eller API Rapid ID 32A samt reagenser som behövs (BioMérieux)

9 Kontrollstammar

1. *Clostridium perfringens* EELA 3
2. *Clostridium sordellii* EELA 422

Bestämning och identifiering av bakterien *Clostridium perfringens*. Koloniräkningsteknik.

10 Förbehandling av prov

Förbehandla vid behov provet i enlighet med verksamhetsbeskrivning LAB 702.

11 Utförande

Provmängden är 10 g om inte annat överenskommes. Gör lämpliga spädningar i enlighet med verksamhetsbeskrivning LAB 728.

Odla parallella plattor av spädningarna. Pipettera 1 ml spädningar på plattorna. Pipettera vid behov 10^{-1} av lösningen, totalt 10 ml på fem tomma plattor i exempelvis 2 ml satser (pipetteringsvolymen kan vara 1 – 2,5 ml, plattornas antal väljs enligt pipetteringsvolymen). Sätt D-cykloserinlösning i tempererat SC-agar, slutkoncentration 40 mg/100 ml (dvs. 2 ml Oxoidin [100 mg/ml] supplement i 500 ml). Häll 10 – 15 ml SC-agar på plattorna. Blanda väl och låt stelna. Häll sedan på plattorna ett cirka 10 ml yt-skikt av samma agar och låt stelna.

Inkubera plattorna anaerobt vid 37 ± 1 °C / 20 ± 2 h.

Räkna antalet typiska, svarta kolonier på plattor där det växer högst 150 kolonier. De typiska kolonierna konfirmeras.

12 Konfirmeringstester (rörprover eller gramfärgning och API-testserie)

12.1 Val av kolonier

Konfirmera 5 kolonier på varje platta som du har räknat. Om mindre än 5 typiska kolonier växer på plattan, konfirmera alla kolonier.

Gör renodlingar på nöt- eller fårblodsagar av kolonierna för konfirmeringstester. Inkubera vid 37 ± 1 °C / 20 ± 2 h anaerobt.

12.2 Inokulering av kolonier för konfirmeringstester

Om substraten som används för konfirmeringstester inte har tillverkats samma dag, ska rören med agar hettas upp i kokande vatten i cirka 15 minuter för att avlägsna syret. Kyl snabbt ner till inkuberingstemperatur.

Inokulera konfirmationsteströren på renodlingarna. Odlar en positiv (*C. perfringens* EELA 3) och negativ kontroll (icke inokulerat rör) för varje typ av konfirmeringstest/odlingssubstrat. Odlar dessutom *C. sordellii* EELA 422 som kontroll i nitrat-motilitet-agar.

Bestämning och identifiering av bakterien Clostridium perfringens. Koloniräkningsteknik.

12.3 Nitrat-motilitet-agar

Ympa med en ögla en koloni som stickodling på botten av röret. Använd som kontrollstammar *C. perfringens* EELA 3 och *C. sordellii* EELA 422.

Inkubera anaerobt vid 37 ± 1 °C / 24 h.

12.3.1 Tolkning av nitrat-motilitet-agar

Rörlighet:

Rörlighet/orörlighet påvisas genom att man granskar tillväxten. Om tillväxt förekommer endast kring sticket, är stammen orörlig. Om stammen är rörlig, breder tillväxten ut sig jämnt över hela substratet.

Reduktion av nitraten:

Kombinera NIT A- och NIT B-reagens i ett skilt rör 1:1 (t.ex. 1 ml + 1 ml). Tillsätt i röret med nitrat motilitet-agar 0,2 – 0,5 ml kombinerad reagens. Röd färg inom 15 minuter påvisar ett positivt resultat. *C. perfringens* reducerar kraftigt nitrat till nitrit (i allmänhet en omedelbar reaktion, kraftigt röd). Odlingar som ger en svag reaktion (ljus röd) är inte *C. perfringens*-bakterier.

Om färgen inte har blivit röd inom 15 minuter, tillsätt en spateludd zinkpulver i röret och låt det stå i ytterligare 10 minuter. Om röd färg bildas efter det, har bakterien inte reducerat nitrat till nitrit och resultatet är negativt. Om färgen i röret är oförändrad, har bakterien reducerat nitrat till kvävgas och resultatet är positivt.

C. perfringens reducerar nitrat och är inte rörlig.

C. sordellii EELA 422 reducerar inte nitrat och är rörlig.

12.4 Laktos-gelatin-agar

Ympa med en ögla en koloni som stickodling på botten av röret.

Inkubera anaerobt vid 37 ± 1 °C / 48 h.

12.4.1 Tolkning av laktos-gelatin-agar

Laktos:

Fermentering av laktos ändrar substratets rödbruna färg till gul och åstadkommer gasbildning. Den positiva kontrollen ska vara tydligt gul och där ska finnas gas. Den negativa kontrollen ska vara oförändrad, det vill säga rödbrun utan gasbildning.

Gelatin:

Bestämning och identifiering av bakterien *Clostridium perfringens*. Koloniräkningsteknik.

Nedbrytning av gelatin konstateras genom att röret är 1 h i kylskåp (5 ± 3 °C) och där-
efter kontrollerar man hur substratet har stelnat. Om substratet förblir lösligt och inte
stelnar, har gelatinet sönderdelats. En positiv kontroll ska vara tydligt lösligt och en ne-
gativ ska vara stelнад.

C. perfringens fermenterar laktos och löser upp gelatin.

12.5 Gramfärgning och API-testserie

Gör gramfärgningar av odlingar som har växt hemolytiskt på blodskålar. Konfirmera
grampositiva, sporbildande stavar med API 20 A eller API Rapid ID 32A test.

12.6 Sammandrag av konfirmeringstesterna

Konfirmeringstest	<i>C. perfringens</i>	<i>C. sordellii</i>
Rörlighet	inte rörlig	rörlig
Nitratreduktion	+	-
Fermentering av laktos	+	
Sönderdelning av gelatin	+	

ELLER

Grampositiv och
en profil typisk för bakterien *C. perfringens* i API 20 A eller API Rapid ID 32A tester.

13 Resultat**13.1 Uträkning av resultaten**

Resultatet räknas enligt verksamhetsbeskrivning LAB 703 på basis av procentande-
len konfirmerade kolonier.

13.2 Rapportering av resultaten

Resultatet anges som antalet *C. perfringens*-bakterier per cfu/g eller cfu/ml prov en-
ligt verksamhetsbeskrivning LAB 703.

14 Validering av metoden

Resultaten av valideringarna av metoden (Schulten etc. 2001) presenteras i refe-
rensmetoden.

Bestämning och identifiering av bakterien *Clostridium perfringens*. Koloniräkningsteknik.

15 Metodens status

Standardmetod	☒
Metoden ingår i en internationell methodsamling	☐
Officiell metod	☐
Referensmetod	☒
Intern metod	☐

16 Metoder för kvalitetssäkring

Jämförande undersökningar mellan laboratorierna	☒
Metodjämförelser	☒
Användning av referensstammar/kontrollstammar i konfirmeringstester i provrör	☒
Ympade prover	☐
Parallellbestämningar	☐

17 Referenser

*)ISO7937:2004. Microbiology of food and animal feeding stuffs – Horizontal method for the enumeration of *Clostridium perfringens* - Colony count technique.

Schulten, S.M., Benschop, E., Nagelkerke, N.J.D., Mooijman, K.A. Validation of Microbiological Methods. Enumeration of *Clostridium perfringens* according to ISO 7937 (second edition, 1997). RIVM report 286555 002, Bilthoven, the Netherlands, 2001.

*Bilaga till den ursprungliga metodbeskrivningen i rum B214.

18 Ändringar sedan föregående version

16.5.2013: Evira 3412/4 Gramfärgning har lagts till rubrikerna 12 och 12.5 och gramresultatet har tillagts under punkt 12.6. Under punkten Arbets säkerhet har tillagts hantering av API Rapid 32A reagenser, under Utrustning och redskap dragskåp eller laminarskåp.

Anvisningen uppdaterades av: Tuula Johansson, Satu Hakola